

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdasági s társadalmi lap.

A DEBRECZENI SZABADELVÉPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször, u. m. hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési feltételek:
 helyben hához hordva vagy vidékre postán küldve:
 Egész évre 10 frt.
 Félévre 5 frt.
 Negyedévre 2 frt 50 kr.
 Egy hónapra 1 frt.
 Előfizethető helyben a kiadóhivatalban, a városi könyvnyomdában, (városház-épület, az udvarban balra) azután Telegdi K. Lajos és ifj. Csáthy Károly könyvkereskedéseiben, vidéken a postahivataloknál.

Hirdetési díj:
 öt hasábos petitsor 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s több ízben megjelenő hirdetéseknek leengedés történik. Belső díj minden hirdetés után 30 kr. Nyitási költségek minden sorra 20 kr. A hirdetések a szerkesztői irodában vétetnek fel. Az előfizetési s hirdetésmények a kiadóhivatalba, a lap szellemi részébe tartozó közlemények a szerkesztői irodába a városháza épülete alatt (Rózsater) czimzandók.

A tanuság.

Δ Mióta hazánk szomorú pénzügyi viszonyai a füzio tényét megteremtették az államháztartás egyensúlyának helyreállítására a volt ellenzék vezére Tisza Kálmán, lelkesítve a legszembetűnőbb hazafiúi érzés melegtől, vállalkozott, — azóta Debreczen város polgárai közt a száza-
 daktól fogva fenálló példás egyetértés meg lett zavarva, nem azért, mintha Debreczen város polgárainak értelemben és vagyonban tekintélyes többsége (a valódi intelligencia s tösgyökeres polgári elem) át nem látta volna Tisza Kálmán s az általa teremtett fusiónak hazafias intencióit, hanem igenis azért, mert akadtak a tulajdó-
 elvukult tömegéből városunkban is néhány, kik rövidlátó politikai ismeretük személtégén át nem akarták felismerni a hazafias törekvés becsét, s támaszkodva a politikai értelemben, a külömben hazafiatlanság vádjával nem illehető könnyen-
 hívőség, és politikai sanguinismus embe-
 reire, Debreczen város polgárai közt el-
 hintették az egyenletesség magvát.

Debreczen város polgársága mindig híres volt józan felfogási képességéről, szent hazaszeretetről s példás összetartásról. S mi, kik Debreczen város polgárainak bensejét ismerjük, kik Debreczen város polgárai nemes érzületének hatása alatt élünk, s ezen érzület tisztelet-
 tanulunk, tudjuk azt jól, hogy Debreczen város józan értelmű s hazaszerető polgárainak szívében a legelső helyen van, melylyel Tisza Kálmán s kormányja a hazaszerettségére a legvalóságosabb pillanatban vállalkozott.

Sajnos, hogy függetlenségi polgáraink s különösen az azok élén álló matadorok elkövettek mindent, hogy ezen hitet az ország közvéleménye előtt meg-
 gassák, hogy Debreczen város polgárainak józan felfogását s higgadt hazafiságát nyilant kompromittálhassák.

Mig az ezen törekvések hadjárata csak Debreczen város határai közt terjeszkedett, addig nem sokat törődött s nem is törődhetett azzal Debreczen városának szabadelvű pártja, mert ösztintén meg volt győződve, hogy a függetlenség tábor dial-
 d-híreinek lármás kiürülése Debreczen városában hitelle nem talál.

Azomban a debreczeni függetlenségi párt vezetői, s főleg a budapesti vezérek nem elégedtek meg azzal, hogy győzelmi meglepetéseiket csupán a házi tüzhely-
 nél deklarálják babérokknak, hanem — főképen legközelebb — a leglármásabb természetű hívatások között huzarták azt az országos közvélemény itélőszéke elé.

Tudjuk mindnyájan, az egész hazában hirt futott azon bizalmatlansági sza-
 zavzatnak, mely a függetlenségi vándor apostolok vezetés alatt a Debreczen város piacán 1876. év május 21-én tartott népgyűlés határozatával provokáltot.

A debreczeni függetlenségi párt ugyanis, egyesítve a központi korifaeusok néhány vérmes reményű tagjával felakarta használni azon sötétséget, melyet a várn- és bank-
 ügyalkudozások nehéz megfajtásának kérdése igen sok laikus agyban megteremtett, s emeltt napon népgyűlést tartván Debreczen piacán, az ott összegyűlt néhány választóval, s kíváncsi vasárnapi közön-

széggel a kormánynak bizalmatlanságot szavaztatott.

Tudja azt maga a függetlenségi párt, hogy ezen győzelem nem lehet még csak látszólagos sem, s igyekezett oly eszközök megszerzése után, melyek a debreczeni függetlenségi párt diadalmát a hegemonia színvonalára emeljék. Aláírási ivek indultak meg városunkban, s jó ideig folytak a csatározások, míg sikerült a függetlenségi pártnak az országgyűléshez egy oly felterjesztést produkálni, melyben — szerintük — Debreczen város választó polgárainak többsége a kormánynak bizalmatlanságot szavazott.

Mi volna bizonyosabb, minthogy a függetlenségi párt közlönyei kapva-kaptak a kedvező statisztikai adatok látszólagos értékén, s napról-napra magasabb hangból kezdték hirdetni azon téves parlamentaris elvet, hogy Debreczen város képviselői ily körülmények között mandátumaikat becsülettel tovább meg nem tarthatják.

A debreczeni szabadelvű párt mindig türelmes volt a függetlenségi alaptalan handabandái iránt, s minden ráfogásukat, rágalmozásukat, a hazafiságnak általuk legszengetlenebb kinyilvánását feleletre értelemellen tartotta, mert úgy volt meggyőződve, hogy a jelentéktelenség, az észre sem vevés komoly érzete fakaszja méltatlan kifakadásokra a szerepelhetőség embeireit. — Most azonban, midőn nem csupán Debreczen város általa nagy-
 rabeccsült képviselőinek személyisége s minden önérdéken felülálló ösztinte politikai meggyőződése volt megtámadva, midőn Debreczen város polgárságának józan felfogása s politikai érettsége, közértelemének a közvélemény előtt ily elferdítése által mintegy pengellégre állítottot, most nem tűrhette tovább, hogy városunk polgárait az ország ily hamis adatok alapján ítélje meg, illetőleg ítélje el.

Csötörtöki lapunkban közölte volt már azon munkálatt eredménye, melyet a szabadelvűpárt megbízása folytán, Debreczen város legtekintélyesebb férfainak egy 6 tagból álló kiüldöttségé készített, egy oly kiüldöttség, melynek érdemeit, polgári erényeit s férfias jellemét nem vonhatja kétségbe az elvukult irigység sem.

Ezen munkálatt, mint pozdorját, törte össze a függetlenségi által szemierzőt bizalmatlansági szavazatok becsét, s meggyőzővén az ország közvéleményét arról, hogy Debreczen város választópolgárainak többsége ösztintén ragaszkodik a higgadt politikához, s nem rohan vakon a bebehurlyg phrasissok csillogása után, egyuttal élénk színekkel jellemzi azon független intézők eljárását is, kik az országgyűlés színe elé egy oly tökéletlen munkálattal lépni megengedhetének tartották!

Hiszszük, hogy Debreczen város polgárai erényekben gazdag azon hat fiának polgári becsületével erősített s mindenki által nyilant, szabadon felülvizsgálható munkálata meggyőzte hazánk összes polgárait arról, hogy Debreczen város választó polgárainak többsége szívvel-lellekkel ragaszkodik Tisza Kálmánhoz, s a szabadelvű párt magasztos irányeszméihez, hogy a függetlenségi utazó ügyönkök által uton-utónfelen kinalgatót politikai phantasztikus nézetekkel mint eddig soha, úgy ezután sem kaczerkodik.

A közönség minden egyéniségtől, mely nagyon gyorsan születtik, ösztönszerűleg borzad. Mihelyt egy ember a többiek fölé emelkedik, — a többiek annál kisebbeknek látszanak, és az nagyon kellemetlen, hogy százezer ember kevesebbnek lássék, vagy valóban kevesebb is legyen mint egyetlen egy.

Offland dacolt honfitársainak elfogultságával, s genie-ében megcsökönösödött. Miből az következett, hogy napról-napra súlydát a nyomorba, melynek mélyében egy szép rózsás gyermek lepte meg; a ki az élet ajtaján kopogtatott, s a kinek ajtó kellett nyitni. Örömmel is nyitottak, s Offland asszony táplálásához hozzá fogott. A természet előre látta, hogy a szegényeknek nem leend módjukban, születtendő gyermekeiknek kenyeret venni, s kétségkívül azért adta a nőnek a tejet, mert az ugy sem került semmibe. E teoria nagyon emlékeztet a hiszönökérra, ki a szöszéken figyelmeztette hieit Isten jóságára, ki a folsyomatokat a városok mellé helyezte.

Nem kevésbé igaz az is, hogy Offland, ki imádtá gyermekét, ki nem mindig elégedett meg az anyai tejjel, — végre adajutott, hogy a művészet rovására a szűkségnek engednie kellett. Enni kell!... És enni kell adni azoknak, kiknek az ember elég balga, vagy nagylelkű,

De ha nem volna elég ezen napnál világosabb bizonyosság, ha a kézzel fogható eredmények meggyőző ereje is kevés a helyzet tisztá megvilágítására, bizonyára bőven elég lesz csupán egyszerűen jelezniünk a szabadelvű párt tegnap tartott közgyűlésének lefolyását.

A józan politika diadala volt az a kalandos eszmék, politikai ábrándok, tulvitt rajongások felett; egy magasztos pillanat, melyben Debreczen választó polgárai (az egész intelligentiával) kimondták ítéletüket, azon ítéletet, mely a függetlenségi politikájá feletl pälczát tört — komoly meggyőződésből, szent hazafiságból, visszavonhatlanul.

Nem kezdjük mi azon, hogy ezekre menő néptömeg lármás éljenzése szentesítette meg a lelkesedés közt kapacitáló szöszökök zsebből előrántogatott érveit, sőt egész ösztintén bevalljuk, hogy sem láris, sem tizenöt ezer ember nem ordította kapanyélre kötött várn- és baeküvi meggyőződésének szent kitérőseit. Hiszen mi magunk sem akartunk — csödületet. Ezen gyűlés a szabadelvű párt választó polgárainak közgyűlése volt, melyben — bátran kimerjük mondani — részt vett Debreczen város polgárainak száze-
 java, a város lakosságának disze-virága, s oly számban, hogy — dacára a különböző érdekek összetalálkozásának — bőven felülhaladta a választópolgárok összeségének felét.

És az a polgárság, ez a szellemileg és anyagilag hangadó, értelmes többség tanácskozott oly komoly méltósággal, minőn a helyzet magasztossága csak kívánhatott.

Nem akarunk itt bőven reflektálni az egyes szöszök kitérő beszédeire. Olvaszók el azokat figyelemmel, elfogulatlanul Debreczen város minden érzelmű polgárai, s meg fogják vallani, hogy hazafiúi szent lelkesedés, a dolgok felfogásának kitünő képessége sugárzik azoknak minden passz-szából, hogy nincs azokban a politikai ámitás, s roszelekű félrevezetésnek egy bittje sem, hanem az egészen átvonuló magasztos érzelmek felemelik azoknak elmondott s követőt egyaránt.

Mi most csupán a tanuságra akarunk hivatkozni.

És arra büszkén, felemelt fővel hivatkozhattunk.

Mert nem akadt Debreczen város szabadelvű pártjában, azon szabadelvű pártban egyetlen egyén sem, ki kivált volna a párt kebeléből, hanem egy szívvel-lellekkel kimondotta, hogy ő bizik Tisza Kálmán miniszterelnök s szeretett képviselőnkben, bizik Debreczen város többi orsz. képviselőiben, a szabadelvű párt sola kétségbe nem von hazafiságában. És ezt kimondotta hazafias lelkesedéssel, szeretetűnek, szíve legelsőb melegének élénk s eltagadhatlan nyilvánulásai közt.

Ezért volt e nap győzelmé tökéletes. A bizalmatlansági szavazatok értékének 0-ra redukálása csak annyit bizonyít, hogy a függetlenségi intézők nem mondtak igazat a képviselőház s az országos közvélemény előtt, hogy kőborog eszméiket Debreczen város választó polgárainak nem többsége, de még harmadrésze sem pártolja, nem dőlegetti. A tegnapi nap pedig bebizonyította azt, hogy a debreczeni szabadelvű párt, mely a választó polgárok többségét képviseli, nem szüint meg bizni

Tisza Kálmán hazafiságában, kitünő képességében, férfias jellemében, hanem ma is magával ragadó lelkesedés közt lobogtatja fenn a szabadelvű párt lobogóját.

Ez az eredmény, melyből könnyű kivonni a tanuságot.

S mi ennek nem azért örülünk teljes szívünkkel, lelkünk melegtől, mert a Helfy és Verchovai-féle üzelmek a megérdemelt vereséget szenvedék, hanem igenis azért, mert elégtétel adatott Debreczen város megsértett képviselőinek, s helyes irányba tereltetett az országos közvélemény ítélete, melyet a függetlenségi párt által kompromittált Debreczen városi polgárság józan felfogási képességéről, higgadt hazafiságáról alkothatott.

Ez az eredmény dicső, ez az eredmény felemelő. Ezzel az eredményvel megfiztette magát Debreczen város józan, hazaszerető polgársága.

Az Isten őket a haza javára sokáig áldesse.

— A reichstadi találkozásról a „Hon-
 nak követezőköt távirat:
Cseh-Leipa, július 8. Az udvari vonat 9 1/2 órákor ért ide; a trónörökös már itt várta azt. A diszorségt Frigyes főherceg vezényelte. A vonat megérkezte után a felségek elhagyták a kocsiakat; az orosz czár ismételen szívvelyesen csókolta meg a trónörökösöt, s azután a diszorségt holkovonala előtt haladt el. A felségek a megérkezés után közvetlen Reichstadba utaztak. A két uralkodó egy kocsiba utazott, szintegy Andrássy és Goresakoff is. Az udvari ebédnél az orosz czár a császár-herceg és a trónörökös közt ült, Goresakoff jobbján. Andrássy a birodalmi kancellár mellett, s Hohlenlohe a felségekkel szemközt. Az ebéd után Frigyes főherceg is részt vett. — Az ebéd után Goresakoff és Andrássy a két uralkodóval érkeztek.

Bodenbach, júli. 8. A felségek d. n. 3 órákor hagyták el Reichstadot. Cseh-Leipában az udvari vonatra szállottak s 4 1/2 órákor ide érkeztek. A czár bemutatá uralkodónknak a drézdai orosz követet, Kotzebuet. — Az uralkodók elbucsiszása igen szíves volt; ismételen megcsókolták egymást; a czár megcsókolta a trónörökösöt is, s Andrássy kezét nyujtott, míg a császár-herceg a czár kíséretétől bucsuzott el. Midőn a czár a waggonba beszállt, a katonazenekar az orosz néphymnust játszott. Királyunk ismét Prágába utazott.

Bodenbach, júli. 8. A reichstadi találkozás, mely az uralkodók s a vezető miniszterek személyes összejövetelének jellegét viselte magán, melegtő és szívelyes alakult át, ugy hogy az abban részt vettek biztosítási szerint abból a két állam legjobb s legteljesebb egyetértésére lehet következtetni.

— **Rövid hírek.** A pesti lapok azon híre, mely szerint a magyar miniszterek s a külügyminiszter között megvitattot volna a háború színhelyének megszállása csapataink által, illetékes helyről jött értesítés szerint, nem igaz. — **Periere Kázmér** jeles államférfi, Thiers idejében belügyminiszter, legközelebb meghalt. — **A fümmei** tengerész-akadémia vizsgút mult héten tartották meg; e vizsgának a magyar ifjak mindnyájan kímestelvis nyertek. — **Siberiába** a mult évben, mint a hév. orsz. kimentásokból kitünik — egyedül Moskauból 14,196 ember küldetett el származására. — **Klapka György** kiról nem rég azon hír terjedt el, hogy török szolgálatba lépett, Párizsban nehéz beteg.

A debreczeni szabadelvű párt közgyűlése. Debreczen, jul. 9.
 A debreczeni szabadelvű párt, mely a városunkban folytatott szélsőségi üze-

gatta buntarait, s egy reggel képtelen volt fölkelni. Heves láz vett rajta erőt. A háznál nem volt egy sou sem. Ekkor azon kereskedőhöz küldött, ki neki bizonyos összeget ajánlott egy megkezdett festményért, mely a menybeli kijelentést ábrázolta, s melyen még csupán a szent szíz feje volt bevezve.

Kereskedőnk fölismerte Offlandban a kitünő tehetséget. Szerencsétlenségére a menyit hinni lehetett az orvosnak a ki ápolá — közel állott — a halálhoz.

A kereskedő megvette a képet azon befejezetlenül, kivágta belőle a főt, melyet épen most ajánlott föl.

Fölkereszt egy barátját, azon német tudós egyikét, kik hisznek az ördögökben. Nem a jelképek ördögben, a ki ha nem voltunk elég okosak, rostélyon sűt meg bennünket, mint a pulykákat; — hanem azon ördögben, ki husból és csontból van; s a ki az ember életében minden percében megjelenhet. A tudós orvos, aranycsináló, varzáló, ki a nagy munkát kereste — Lilus volt.

Elmellözöm műhelye leírását, mit az egész világ úgy is leirt már, s a dologra térek. Lilust felkérte barátja, hogy látogassa meg Offlandot, s ha lehet menesse meg. Ez ember életével, tehetségével szerencsét lehetett csinálni,

mekkel szemben, mintegy erejének és méltóságának tudatában, semmiféle ellenmozgalmat nem szervezett, végre, tegnap d. e. tartott közgyűléssel, mely a legkielégítőbben sikerült, életelt adott magáról.

Igen helyesen eszelelte. — Már ha egyébrt nem azért is, mert az ellenpárt vezetői igen szívesen félremagyarázták a debreczeni szabadelvű párt roppant türelmét, s végül nemesak a budapesti függetlenekkel, hanem még magokkal is majd elhitették, hogy itt Debreczenben már egészen az övek a dióféig.

De hát é! magyar, s a debreczeni szabadelvű párt áll még ma is, erősen hatalmasan.

Megmutatta ezt tegnap, midőn, dacára a rekkenő hőségnek, dacára a karczagi vásárnak, melyre városunk gazdalkodó és kisiparos közönségének nagy része távozott, még is ezeken felül való választó foglalta el a városháza udvarát és a folyosókat.

Örömmel láttunk a megjelentek közt számokat független polgártársaink közül is, bár a debreczeni független pártunk július 7-én tartott bizottsági ülésének határozata szerint, meg voltak az intézkedések téve, hogy a független polgártársak el ne jöjjenek a mi gyűlésünkre, mert bizony még megtalálnák hallgatni az okos szót, s akkor vége lenne Debreczenben a szálbal dicsőségnek.

A gyűlést 1/2, 11 órákor Komlóssy Imre elnök a következő beszéddel nyitotta meg:

Tisztelt választó polgártársaim! Sajnálkozásomat kell mindenkéltl nyilvánítanom, hogy ki ezen közgyűlés vezetésére illetékes lett volna, — a párt alelnöké Dalmay Károly tisztelet barátom a városotól távol lenni kénszerűsége, e miatt a párt bizottságunk legutóbb tartott ülése igénytelen személyemet bizta meg ezen pártközgyűlés vezetésével. (Éljen! éljen!)

Ismerve erőm gyöngeségét, egész bizalommal fölkerem a szabadelvű párt tagjait, hogy engemet jóindulatokkal támogatni sziveskedjenek. (Halljuk!)

Ezek előrebocsátása után, áttértek a czébra, mely miatt a szabadelvű párt bizottsága ezen közgyűlést összehívni kötelességének tartotta. (Halljuk! halljuk!)

Szerencsétlen természetű a magyar emberek egy részének, hogy a kormányon illo ferfiakat mindig ellenségekint szokta tekinteni, azoknak legelsőb intézkedéseit is gyamsítja, s azok ellen minden áron ellenzékét formálni törekszik.

Ki ne emlékezne rá, mily lelkesléssel választotta meg Debreczen egyik választókör-
 pülete a haza egyik reményűt, a még akkor fiatal **Tisza Kálmánt** (perezkig tartó lelkes éljenzés!) az 1861-diki, s több egymásra következő országgyűlésekre?

Ki ne tudná, hogy a rokon elemeknek egymással folytatott szenvedélyes harczi hiányossá tevén az ország kormányzatát, 1875-ben Tisza Kálmáné volt a főderem, mely a magyar értelmiség legnagyobb része, mely években keresztül külön zászlók alatt küzdött, ismét egyesült, s lehetővé tette, hogy az országgyűlés kiválólag magyar politikát kövessen. — Tisza Kálmán (lelkes éljenzés!) tömörítette ismét egygyé a rokon elemeket, s megbírta értetni velök, hogy ha országunk pénzügyeit rendezni, államháztartásunkat egyensúlyba hozni akarjuk, erős kormányra van szükség, s hogy a kormány erős lehessen, erős pártnak kell azt támogatni. (Igaz! Ugy van!)

Az ország túlnyomó többségének hozsánája hangzott fel, midőn T. K. a nemzet akaratából a kormányba lépett, s midőn később királyunk bizalma is hozzájárulva, a kormányelnöki széket elfoglalta.

A minden kormány ellen ellenzékéskedni szerető s magát függetlennek nevező párt

s kellett hogy éjen, még ha mindjárt az ördög segélyével is! Ez alatt Offland kétségbeesve érezte, hogy meg fog halni. Könnyes szemek tekintett műtermére, melynek tárgyai — egykor a legközönyösebbek, — szemel előtt nagyjelentőségűek lettek; csak azért, mert azokat nem sokára el volt hagyandó. Az élet nem egyéb, mint megszokottság, melybe az ember annyira beletalálja magát, oly könnyen s oly gyorsan, hogy észbe sem jut, miszerint azt elveztsi. Végre is odajut, miszerint azt kérdé meg magát: mit fogunk csinálni a legérdektelenebb tárgyak, melyek életben elfordultak? hogy lesznek el azok ö neküle? midőn 6 már nem lesz!... Ugy látszik, hogy a lelketlen tárgyak azon lélek birtokába lépnek, ki őket már elhagyandó. Társalag butorival, melyek mellett százezer haldokló lélek lebegett el, a nélkül, hogy helyzetükön változtatnának. Rézszerűen úgy találok, bizonyos esetekben, hogy a dolgok ekészölása nagyobb mint az embereké.

(Folyt. köv.)

